

VETILLA

BARCELONA

Nº 1

DESEMBRE 1939

CRONICA

És un costum tradicional que tota nova publicació iniciï la seva existència explicant què pense i què es proposi. Acceptant, i ja és acceptar, que VETILLA sigui realment una publicació en el sentit recte i autèntic del mot, semblà que no podem eludir aquest costum. Però, ahims! així, serem molt braus i senzills: la gent ja està cansada de les oracions llargues i retòriques, i, altrament, de fer retòrica i res més que retòrica ja se n'encarreguen uns altres.

Els nostres amics podran veure en els números que, si Déu vol, sortiran de la nostra revista, què és el que pensem. Però, evidentment, l'exposició del nostre pensament és cosa llarga i complexa; i com que el pensament dels qui fem VETILLA no és, per sort, d'una uniformitat buida i desesperant com els "istes" i els colors de moda, només podem dir, ara, el que pensem: pensem en català. Així, tal com som. Tal com haurien d'haver fet sempre els catalans: agrupats sempre sota allò que els uneix, no pas sota signes estranys que dissolen i enorronen.

El pensament mena a l'actuació. El pensament sense l'actuació és cosa cixores. L'acció, si no és, regida fermament per la raó, duu de dret al desgaudir i a l'anarquia, i els fets ens n'han donat una terrible experiència. És axiomatic, doncs, que només l'acció i la intel·ligència perfectament sincronitzades poden donar

per un resultat positiu. Nosaltres perquè pensem, ens hem vist obligats a l'acció tenint l'origen

ésser intel·lectual, sinó reflexiu, com ens escau si no volem perdre el temps. Reflexió no vol dir pedanteria ni fredor; reflexionar no vol dir deixar marcir les flors de l'entusiasme ni desentendre's del moviment. Nosaltres creiem, simplement, que cal no deixar-se arrossegat pels impulsos més irreflexius, i que tot allò que es faci en nom d'un ideal cal que passi, abans, pel sedàs més fi i més implacable del raonament. La catalanitat no admet i no controla, ni actituds sentimentals, ni suïcidis absurds. La veritat és que és més difícil i exigeix més valor situar-se en la realitat i veure les coses tal com són i actuar d'acord amb els fets, que no pas prendre's les coses amb

Acab. pag. 15

- Saps per què Espanya és una?

...?

- Perquè si n'hi haguessin dues, tothom fóra a l'altra

Dringuen els esperons i passegen els sabres penjats dels cinyells dels militars gomosos i forasters. Misses de campanya, sol emnes funerals, discursos grandiloquents, per als bons. Presències odioses, to insultant, vida impossible, per als dolents. Per a tots, noves i diverses maneres de treure diners. Per a tots, al capdavall, la vida dura. Plenes a vessar les presons, ll'argues cues, remoroses de dones i gent menuda, a les portes de les pomposament anomenades "Cocinas de Hermandad" misèria pertot. Misèria camuflada o esclatant, al mig del carrer. Tant se val. I obligació de fer v eure que lliguem els gossos amb llonganisses. I de que totes les coses rutllen gràcies a l'empenta de ls conqueridors.

Ja s'insinua, però, una cosa així com una posició incòmoda. Molta gent es va adonant que no és ben bé or tot el que llueix. Que carrera els bastidors de l'espectacle hi han uns fils que potser caldria tallar. És encoratjador. Aviat encetarem un any nou. I amb l'esperança que no hi ha mal que cent anys duri.

En la crònica parlant d'una exposició d'aeromodelisme, l'autor es despenja amb una frase rimbombant, pomposa. I aconant-se potser, que n'havia fet un gra massa, vol justificar-se dient: "3í, camarades; no és aquesta frase una fanfarro nada més..."

L'observació i la tradició és nostra; les fanfarro nades i l'idioma original, és d'ells.

T'estimem, Pàtria nostra !

Jins les quatre parets de casa, en el record dels nostres avis, en la il·lusió dels fills que vindran, t'estimem, Pàtria nostra !

Quan catrenyem ben fort la nostra mareta, quan pensem en l'estimada, quan agaronem esperances, t'estimem, Pàtria nostra !

En l'estàtica majestat de les nostres muntanyes, en la placidesa de les nostres valls, en les cançons de la terra, t'estimem, Pàtria nostra !

En la fruïció de parlar en català, en la fruïció de llegir en català, en la fruïció de sentir parlar en català, t'estimem, Pàtria nostra !

Per damunt de totes les coses, contra tot i contra tothom, t'estimem, Pàtria nostra !

Et sentim dins nostre i totes les coses les veïem en Tu, car Tu ho es tot per a nosaltres: la glòria d'ahir, la fermesa d'ara, l'esperança de demà, l'ideal de sempre.

Pots els nostres afanyes tenir una cita: Tu. En aquesta vetlla obligada, en l'adversitat com en el dia lluminós del recobriment, amb tot el cor, fem i serens: T'ESTIMEM, PÀTRIA NOSTRA !!

P. C. i A.

la corona anglo-francesa, la corona
la aplicada, tal volta arbitràriament
a una regió, se les enllà, per un re-
gionisme arbitrari, a una regió

no és una qüestió de nom, sinó de
realitat. Itàlia, com a estat,
era simplement un nom, i la sig-
nificació del nom era estat un país e-
lenc, una part de la península
de l'Europa italiana.

En canvi, hi ha realitats correspon-
dents als representants, hi ha co-
lles, hi ha nacionalitats amb un nom
nacional; i això és els pobles que
s'han trobat un ésser inferior, incom-
plet. És clar que això no priva que
els pobles siguin el que són; però,
per més que tinguin tots els atri-
buts de poble, de nació, el seu exis-
tir no és tan fàcilment conegut als
homes, i per això a aquesta debilita-
ció, es troba encara secundària, con-
tribuint menys a produir i
a conservar l'insensibilitat de les nacio-
nalitats, no és una de les causes
més actives de desnacionalització.

La raça catalana no l'ha tingut
guiré mai, un nom nacional. En la
col·laboració de la història, quan i es
embarrancava fenícies, anant-se ve-

lunt de les costes i factories a la
metròpolis, solaven el mar sard,
les illes esdevien en el nos-
tre territori tenien un nom comú.
Però, quan les llargues i ad-
ministratives dels reis varen amar-
rar en les nostres costes, venien
els pobles pagats un nom comú
com a nom, com a resultat dels pro-
cessos, va entrar a la topografia re-
gional: Sardenya. Però des de llavors,
hi ha més un sol nom, com a
nom, com a tots els homes de la
la tra a nacionalitat.

En els temps de la reconquesta,
l'arabisme associat a la nova conquis-
ta de la península; però després
ment la unitat del Principat amb
el regne d'Aragó, va fer surar
el nom de la regió aragonesa, i
Aragó va ésser el nom de la gran
península mediterrània. Els noms
de regne van ésser llavors pre-
sents el nom de Catalunya, sinó
que va anar prenent una significa-
ció provincial, va designar només
la vall principal, per més que

hi hagués al despatx aragones, catal-
lans els habitants de València i
de Mallorca, el federalisme, im-
portant el nom de la unitat

el nom de la unitat, la unitat
unitat espanyola, va trobar-se tro-
sejats, vivint; manca de unitat
nacional i d'institucions nacio-
nals que els traduïssin.

Aquests sentiments s'han descer-
tat. Després de segles d'esmorei-
ment i d'insensibilitat, sabem que
som catalans i sabem tot el que é-
sser catalans significa. A la primèria
aquest desvetllament va ésser
provincialisme, va ésser regionalis-

me, perquè província o regió és el
principat de Catalunya, com regió
és Mallorca, com regió és València.
Avui ja és una intuïció d'ésser sa-
praregional, ja és nacionalisme, ja
és afirmació de la personalitat ca-
talana, no ho acaba en les fronte-
res de la vella província nostra,
sinó que s'estenye per les on-
des fins a tocar les costes de Mar-
cia i, travessant el mar, floreixen
les illes de Mallorca.

No tenim un nom comú encara, esta-
encara sota el jou, sota la sugges-
ció de l'ortografia, desconcertant dels
noms provincials; però som, i això
val més que totes les paraules. Som
i cada dia hi ha més germans de pà-
tria que obren les portes del seu
esperit a aquesta realitat vivent,
cada dia n'hi ha més que en tenen
consciència. Anem engrandint cada
dia la sardana dels conscients i
la paraula sorgirà.

Restant, com els anglesos
amb la nova Greater Britannia, flor
d'import de costà a punt d'escia-
tar; parlem de la Catalunya gran,
no és el Principat tan sols, ni
Mallorca, ni el Rosselló, ni València,
sinó València i Mallorca i el Prin-
cipat i el Rosselló i tots aquests.

Tots som uns, tots som catalans.
Les diferències de uns a uns,
són diferències accidentals, dife-
rències regionals com les que es
presenten dins de totes les nacio-
nalitats, per fortes i sanes que
siguin. Més n'hi havia entre Es-
ta i Atenes, i la unitat espiritual
de Grècia va ésser un fet evi-
dent i inescapable.

ca ja l'han proclamat ben alta i
quedat u. l'ho su d'una de la tres.
entallant que una altra que s'ha

nosres país, i que ho colen vertes el mar lenci; com catalans per un igual ens ammenen avui els empo-
lers estrangers, i que aquest com-
senon naur, sota una mateixa taca
de color, ens representen en els al-
les etno-ràtics.

Catalunya, però, i també, ara i llavors, pot considerar-se una "terra gran". Catalunya, la de botiga en el "patois" i com en els arxius d'enllaç dels llibres.

Per bé que políticament força allunyats de la posició que representava Francesc MACIÀ, no podem deixar de retre, en el 66 aniversari de la seva mort, el degut homenatge a qui fou el primer President de la Catalunya que començava a restaurar-se.

A l'home bo, de la noble figura del qual semblava irradiar, lluminosa, la idea de la Nacionalitat, fem ofrena, a més de servir-ne perdurable memòria, de la nostra ferma voluntat de prosseguir endavant en la lluita per la llibertat de Catalunya.

T'estinem, Pàtria nostral per
F. S. i A.; Greater Catalò-
nia, d'Enric Prat de la Riba;
La dolça Laura, un conte inè-
dit d'E. de C. P.; En Cisco,
un conte de C.; Dues act i-
tuda, i Notes Internacionals-
per Ex-am.

A més, seccions d'Esports, Cinema, Lletres, etc. etc.

El ESPORTS

De la neu, d'excursions i
d'acampada
el que podem fer i el que no podem fer:

v e t l l a...

Amb quin gust parlariem del gruix de la neu a Núria i a La Molina i amb quina satisfacció diríem: és neu pòls! I parlariem de curses i de salts, de competicions socials i de Campionats de Catalunya, i de les empentes a l'hora de pujar al tren i del pessim servei de la Companyia carril·liera.

Però no en podem parlar.

Tenen por que un cop als cims de Núria, p.e., els esquiadors no sentin massa forta la temptació d'una davallada cap als estanys de Carança i que tot xano xano facin camí per terres de Catalunya dominades per uns altres.

Hem de conformar-nos, per ara, amb esguardar el cel, observar si fa fred o no en fa i dir amb una espurna d'esperança: "Potser nevarà..."

Si això esdevingués, agafar els trastets i cap al Tibidabo o potser fins a Santa Creu, a fer llliscar les fustes damunt dos dits de neu.

Sigui com sigui, amb neu o sense, es poder fer al algunes excursions a la Font dels Ocellots, p.e. tots els diumenges que el dia ahins hagin reper- tit pa.

Tot això per esperar que arribi la primavera i com que, si Déu vol, les coses ja aniran d'una altra manera, podrem lliurar-nos als plaers de l'acampada.

Entretant és qüestió de repassar tendes i fnals, sacs de dormir i galledes. Que no manquin tensors, ni claus ni vents.

I a somniar amb els dies clars i rebis de l' abril, els prats gemats, els gorgs d'aigua transparent, les sentors del bosc, les nits estelades, el foc del campament i amb les cançons nostres, tan nostres, que les duem al cor i al pensament i que, en aquest compàs d'espera floreixen en els nostres llavis, potser com una ferma promesa de venturoses i no molt llunyanes realitats.

P.E.I.V.

L'aroma dels pins

L'aroma dels pins
quan la nit és fresca
passa dolçament
com una ala oberta.

L'aroma dels pins
baixa de la selva
de la selva gran
de la selva verge
de la selva d'or
que en té una llegenda.

L'aroma dels pins
quan la nit és fresca
passa dolçament
com una ala oberta.

CINEMA

MARGARET SULLIVAN

Després de "I ara, què?", el gran film de Borzage, en el que Margaret Sullivan ens mostra tot el seu talent d'actriu, donant al seu paper una tendresa i una humanitat insuperables, i després de "Sembla que era ahir", un altre film autènticament bon i igualment ben interpretat, hem vist a Margaret Sullivan en diversos films.

En tots hem pogut constatar la seva ductilitat, la intel·ligència i justesa interpretativa i sobretot -i això és el que la fa admirable- la gràcia de donar-nos la sensació de que ella és tal com el paper que representa.

A més de "Sembla que era ahir", amb caràcter de represa, han passat aquesta temporada "Vivint a la llum", "Quan tornarem a estimar-nos", i "L'àngel Negre". D'aquest darrer film en parlarom en el número vinent.

A.

EL QUE REM VIST

Els quatre invencibles.-

Ens va desil·lusionar. Esperàvem quelcom més. Hi havia, és clar, bons i dolents. I trucs. I fins noi i noia. I el clàssic traïdor que a darrera hora es penedeix. Però de tot allò tan bo del rapte de la noia, la persecució dels bons, el noi que avança i, ell tot sol, administrant respectables mastegots rescata la noia, etc. etc., de tot això, res.

Dels quatre invencibles, el qui fa de noi justament és el caganiu, un xicotet de naturalesa més aviat limfàtica i a qui, en una ocasió, el traïdor no li pega perquè en realitat hauria estat un abús.

Dels altres dos, l'un sempre menja, i l'altre ni això no fa. Va d'un cantó a l'altre, fa cara d'emmurriat i a tot diu amén.

I finalment l'avi, l'Harry

arey. Molt vellut, interpretant amb un excés de propietat el paper d'home que ja està cansat de murris i que no es fia ni de la camisa que porta.

El traïdor, un setelencies que falla davant l'ull i el pols de l'avi. Anem a dir que l'avi ja sabia de que anava.

El sherif feia cara d'idiota i, a més, no e-

a. El cació, ni era prou cació ni prou deaveronyit; afluixava de seguida.

Ara vosaltres diran: I la noia? Bé, la noia o va poder sortir sinó un parell de vegades escena. Deuria tenir feina o potser va anar a passejar amb les amigues.

ente d'honor.-

Per donar satisfacció al gust de veure un

acaba pagant.

RECOMANEM:

èxtasi fugaç

per Paul LUKAS i

Linda TRAVERS

-3-0-0-

la DOLÇA LAURA

Un
conte
inèdit

La nostra gentil companya E. de C.P. publica un conte, escrit en els dies atzarosos de la guerra.

En aquest conte, E. de C.P. ens mostra, a més d'una exquisida sensibilitat, remarcables qualitats d'escriptora.

En "La dolça Laura", i amb un estil concís, treballat, E. de C.P. ens endinsa en el drama -un d'e tants, sorgits de la cruessa de la guerra-, d'un noi esdevingut cec i a qui la seva promesa es consagra, en prova d'una estimació veritat.

A nosaltres, que de fa temps ens honorem amb l'amistat de tan dialecta companya, ens és molt plaent d'oferir-li les planes de VETLLA, esperant noves proves del seu talent.

A tu, marçeta meua, que serves fidelment les qualitats

encis de la dona catalana : l'exquisida feminitat, l'abnegació, la gràcia de fer florir un somriure en mig dels sacrificis...

Folia massa dies que Laura no havia rebut lletra d'ell. I l'haurien poguda veure, trista i silenciosa, caminant amb pas lleuger cap a l'hospital, en el qual mirava sempre les llistes de les baixes.

El sector d'ell, tanta dies adormit, havia entrat en lluita; una gran lluita, un atac fort, cur, de veritable importància. Els comunicats oficials deien cada dia el mateix: "Es va avançant a poc a poc, però hi ha un nombre considerable de baixes per ambdues parts".

Per això anava amb pas lleuger, però temeros, a llegir les llistes...

Hi fóra?

Potser fóra mort, ferit o presoner? Ah,

com es frisava! Aquell turment no era fet per a ella, no el suportaria pas gaires dies més. Però, pertot on anava, el neguit la perseguia, tot el que veia feia venir el seu pensament vells records.

I ara... Potser ja feia en un llit blanc; potser respirava dins una sala més blanca; potser una noia amb uniforme i amb una creu per ensenya l'amanyagava...

Aquests pensaments feien que Laura, aquella dona abans tota fortitud, dubtés. Però ara ja havia pres una resolució. Arribà valenta a casa, telefonà. El primer tren sortia a la matinada. Quedà tranquil·la. Fora dubtes: l'endemà mateix ja sabia de cert què passava.

Les hores que estigué Laura a la seva cambra foren hores felices per a ella. I el desig la féu anar a l'estació una hora abans de la sortida.

Quan Laura es trobà asseguda, no sabia què li passava... L'única cosa que recordava era que anava a veure'l!

El tren aviat començà a xiular, les rodes es posaren en marxa.

Que feliç era, Laura! S'adormia en un mar de somnis i coses dolces. El tren travessava, rabent, vinyes i més vinyes, boscos, rius. Era l'esclat de la primavera: tot secundava. I aquell esclat s'havia apoderat ben bé de Laura. A fora del tren tot exultava, era la salutació a l'estació, eren els crits de joia que feien totes les coses de la natura a honor de la ceessa primavera.

De sobte s'adonà que havien acabat els boscos, els rius, l'herbei i les muntanyes. Ara s'oferia als ulls de Laura un nou paisatge. Eren a la fi del camí, el tren ja havia callat i ara les rodes romanien immòbils; un tros lluny, només s'albiraven que filats i ombres. La tristesa de la guerra s'havia encarnat en el paisatge amb tota realitat, amb tota cruessa. S'oïen fortes explosions, el tac-tac de les metralladores. Tot ho veia Laura, mes el desig l'empenia a palmar i veia on regnava tanta misèria...

Amb el seu tren, havia fet camí una columna. I ara tots els homes ja es disposaven, un cop a terra, a la marxa cap a les trinxeres.

Els tres homes no s'havien parlat durant el camí. Semblava que a tots se'ls havien encomanat les boires i la tristesa del paisatge.

Ja eren a prop de la trinxera. Tota la columna començà a repartir-s'hi. Alguns, llavors, s'adonaren que els havia seguit una dona. Laura els preguntà per ell. No en sabien res però l'adreçaren a un altre lloc. La hi acompanyaren. Havien de fer el camí ajaguts a terra, perquè les bales passaven errant de les seves testes. De seguida hi foren.

Era una trinxera-refugi, menuda. Laura hi entrà. Tots la miraren bocabadats; fins aleshores ella no es recordà que era una dona, i per cert meravellosa. Però no en féu cas; entrà. Quin moment tan esperat! Només en travessar una cova ja sabia què havia estat d'ell. A la cova hi havia un home, només. Era un oficial jove. Estava escrivint al seu diari quan, en oïr passos al seu darrere, es girà i veié Laura. Restà tot sorprès; una dona, allí, en la seva trinxera, i quina dona! S'asserenà i l'esguardà detingudament. Era alta, elegant, amb els cabells de color d'era. Laura s'havia sentit afalagada, més d'una vegada, per la mirada d'un home; però mai no se n'havia adonat tant i tant com llavors.

Al cap d'uns instants, justos per mirar-se profundament l'un a l'altre, Laura trencà el silenci que regnava dins la trinxera, preguntant per ell. L'oficial, en sentir la pregunta, restà apartat; la resposta fou feridora per al cor de Laura; no era allí. Des de feia un mes, era a l'hospital, ferit a la vista. Ella restà muda, tenia els ulls entelats. Sortiren de la cova. Fora, l'aire:

suau, els besava el rostre.

L'oficial, molt atent, tingué cura que Laura fos portada a l'hospital. Un cotxe ambulància la duria al costat del qui tant estimava...

El camí era fangós. Ella, dintre del cotxe, només feia que anar d'un costat a l'altre; adés pujades, ara baixades, forats i més estragades. A la fi, l'ambulància l·liecava pel camí asfaltat: eren a la carretera.

Com pensava en ell, Laura! La vista ferida! Recordava aquells ulls tan blaus que en altres temps l'havien esguardada amb adoració...

Se l'imaginava amb els seus cabells rossos que li relliscaven front avall.

Ara, ell era cec. Ja no podria veure-la. Ja no podria veure la figura de la seva Laura...

El cotxe entrava, ara, dintre del recinte, tot ple de boscos. Laura baixà. Era el migdia.

Les portes de l'hospital eren obertes de bat a bat. Alguns convalescents es passejaven per l'entrada. El sol entrava de ple per aquelles finestres amples, guarnides amb la gràcia gentil d'unes cortinetes, mentre les noies infermeres creuaven d'una banda a l'altra. Laura es trobà, sense adonar-se'n, enmig d'una sala gran i clara. Laura demanà per ell, donant tota mena de detalls. La infermera l'acompanyà; passaren corredors llargs, amaratats de llum. Fou conduïda a una habitació, a la porta de la qual hi havia un rètol: CECS. US PREGUEM SILENCI. Entraren. Només hi havia una dotzena de llits. Quina sala, aquella! Si els qui en ella oren allotjats haguessin pogut fruir de la vista, haurien restats meravellats. Les finestres, altíssimes, eren guarnides amb unes cortines blanques, transparents. I per tot, flors. Laura anà de dret al llit que li havia estat assenyalat. El ferit, així que sentí passos, el seu voltant es

mogué, frisós, d'un cantó a l'altre. La infermera li digué suauement que tenia una visita i l'ajudà a asseure's al llit.

Serens...! Ambava com començar. Sense adonar-se'n i envoltà amb els braços i el besà. Ell féu un moviment amb el cap com si s'esforcés dolorosament a veure. Tocà amb les seves mans respeses, plenes d'esgarriñades, el cap de qui l'havia besat. Els seus dits trobaren uns rulls. No digué res, però allargà els braços amb delit i els passà per la cintura de Laura. Els seus llavis tornaren el bes en el front de la noia. Després pronuncià amb un crit intès de joia: Laura meva, com t'enyorava !...

Tots els altres cecs romanien silenciosos. De sobte, un d'ells demanà a la infermera què succeïa; ella li digué: -"Ha arribat una noia, és Laura, la promesa de Joan."

La cambra, ara, restava en calma... Joan estrenyia les mans de Laura, les besava amb reverència: Ella plorava: tenia al seu davant un home, el seu estimat, ple de vida i de somnis abans i reduït ara a una vida trista, ombrívola... Ell no podria admirar la seva Laura que llufa el vestit del dia que es varen prometre. Ella li explicà com anava. I així aquell home la veia en el record que servava d'ella... Tenint-la al seu costat sentia desigs de viure, d'estimar. Parlà. No li havia escrit per no sacrificar-la... I Laura s'ofrenava, somrient, al sacrifici. Es quedaria a l'hospital, tindria cura amorosa d'ell, fins que en pogués sortir, i aleshores... els esperava la vida, la felicitat!

.....

Els dies anaven escolant-se l'un darrere l'altre. Laura havia portat amb la seva presència, una nova il·lusió, una nova esperança a tots els ferits. Tots l'anomenaven la dolça Laura. Els uns, perquè els recordava la mare o la germana; d'altres, perquè veïen en ella l'estimada...

Laura havia pres tots els caïres de la dona somniada per ells. Moltes tardes, s'asseia al costat de Joan, i en ven prou forta perquè tots la sentissin, llegia, o els explicava coses d'aquella Catalunya que estimaven i enyoraven intensament i que ara era tan allunyada.

L'estada de Laura entre ells, era com una victòria de la vida, com un cant d'esperança enmig de les ombres que els envoltaven sempre... La seva arribada fou per a ells un redreçament.

.....

Ella era el qui per primera vegada li havia dit: dolça Laura, i ara sentia com mai, la gran abnegació del cor de l'escollida... No veuria més la claror, però els ulls de la seva amor serien els qui el conduïrien per sempre...

E. de C. P.

En Cisco

Era un noi molt entremaliat. No volia anar a estudi i sempre era al carrer jugant, barallant-se amb altres nois o molestant els veïns. Es deia Cisco. La seva mare prou l'havia sermonejat i fins donat alguna patacada. Res no podia dominar aquell noi, entossudit a ésser dolent.

Un dia es va fer seu un gatet negre, remenat, que miolava inconsolable. Hom no sabia avenir-se que aquell noi, d'ordinari tan malcarat, prodigués tantes tendreses ni amanyagués tan suauement al seu mix. La mare va pensar que calia aprofitar aquella florida de bells sentiments per provar d'encarrilar el noi pel camí del bé. I va dir-li si volia ésser escolà. En Cisco es revolta, aïrat, davant la perspectiva de perdre la seva llibertat. I el seu mix?

Tot d'una creua pel seu magí una idea lluminosa. I un ample somriure il·luminà el seu rostre, bon xix feréstec. Sí seria escolà.

Ho fou per poc temps, però. Realment era cosa de veure com en Cisco, un cop llest de la feina, anava en busca del seu mix i, davant de cada altar, proteïa, amb la millor voluntat, fer-lo agenollar i senyar-lo. El que no es podia sentir eren els murraments de la bestiola, que no es resignava a la facècia.

I, és clar, el rector el va treure.

ve de la pàg. 7

Autèntic film de "cavalls", entrarem al Princeps en una sessió infantil. Hi hagué de tot: bons, dolents, noi, noia, robatori de 25.000 dòlars, molts trets, rapte, enganyifa, cavalls al galop, picament de peus, de mans, engrescament general, una mar de cops de puny que feia feredat, i sort, la gran sort, del penediment del traïdor, l'efondrament de la cova dels lladres i a què uell "happy end" tan bonic del noi i la noia i el cavall tan intel·ligent que es retira discret per no fer nosa. Ah! I en versió original.

Juguessa d'amor.-

Una americanada cent per cent. Però molt divertida. El diàleg enginyós, viu. Ella força interessant. Ell, dinàmic, molt dinàmic. La tieta, de primer una mica beneïta; però després es posa a l'alçada de les circumstàncies i acaba fent-se estimar.

L'argument és del tot convencional, però és ple de situacions gracioses. Molt ben porta t, el ritme no decau i fins al final el detall imprevist manté viu l'interès.

Per la fama i l'honor.-

Una "Trda mosqueters" molt americana. Ja està dit tot.

J. A. i C.

En el número vinent:

LA

NOSTRA

POLÍTICA

per J.M. R. i B.

Les LLETRES

l'ons Maseres és mort. Aques-

Aons hem resistit a creure-la, i per això avui ens hem de limitar a donar als nostres amics i lectors la nova punyent, tot deixant pera

un pròxim número de VELLA de dedicar a l'autor d'EL OL' l'espai i l'atenció que es mereix.

Ja fa dies que se'ns diu que Alfons Maseres era mort, en terres d'exili, a França, víctima d'una bronconeumonia. Al primer moment no atorgàrem a la nova un crèdit total: prou sovint arriben a les nostres oïdes desarradables notícies sobre la sort dels nostres intel·lectuals i escriptors en terres estrangeres, notícies que fins ara, per fortuna, poques vegades s'han confirmat. Tanmateix, aquest cop ens cal rendir-nos a l'evidència.

Ara fa poc més o menys un any que Maseres lliurava al públic català, gairebé simultàniament, els tres darrers llibres de la seva obra densíssima: la reedició de les EGLOGUES i el POEMA DELS CAMINS, el seu JOAN MARAGALL i la magnífica traducció -gran il·lustració seva- dels CANTS de Leopardi.

Tenia a punt de publicar, encara, un recull de contes i dos llibres de poemes més, un dels quals SALTIRI D'AMOR, pot arribar a revelar un dia al públic, si Déu vol, un aspecte poc conegut entre els nombrosíssims que comporta l'obra d'Alfons Maseres. Com a les EGLOGUES, Maseres afegí a Saltiri d'Amor un apèndix on són recollides diverses notes biogràfiques del seu autor. Dirieu, potser, que presentia la seva pròxima fi, i que cosava en ordre les seves coses. "Quan el geni ordena els seus papers, -ha dit algú- és que el sotja la mort".

Els darrers temps, encara, al temperament de Maseres, nerviós i àdhuc sovint exasperat, s'havia accentuat el to pessimista. Angúnies de caràcter íntim -la desaparició del seu fill a la guerra- contribuïen a agreujar-l'hi. Moralment i físicament corcibat, suportava les privacions i el sofriment moral amb una fe inderbancable en els alts destins de Catalunya, i treballava, treballava...

Treballava com mai. I la seva capacitat de treball, si hom d'ésser sincer, hem vist pocs homes que la posseïssin. Si com a poeta té una producció més aviat reduïda, com a novel·lista, contista, crític i traductor la seva tasca és enorme. Col·laborador incansable de tota obra patriòtica i catalanitzadora, escriptor pulcre i coneixedor com pocs més del català literari, home d'una autèntica cultura, la Pàtria haurà de retre-li, temps a venir, el tribut a què el seu intens i qualificat treball per Catalunya el fa legítimament creditor.

Que reposi en pau l'il·lustre escriptor. Que ell ha deixat, en els qui el coneixem, la impressió inesborrable que sota un exterior brusc i de poc tracte, hi havia un autèntic patriota, un gran intel·lectual de la Catalunya nova.

A. L.

A Amèrica ha mort el senyor Pere Coromines, polític, escriptor i economista català. Dixem també per al vinent número un breu estudi sobre la seva producció literària. Com a polític n'estem molt distanciat. Tanmateix, com a catalans ens dol sincerament la seva pèrdua, i voldríem que, sota aquest mateix concepte, tots els catalans, pensessin com pensessin, s'inclinessin amb respecte davant la seva memòria.

Que reposi en pau.

A. L.

RECOMANEM els següents llibres d'Alfons MASERES:

<u>Udarribal</u>	= <u>L'estudiant d'e</u>
<u>Edmon</u>	<u>Cervera</u>
<u>Eglogues</u>	= i la traducció
	de <u>els Cants de</u>
	<u>Leopardi</u>

v e r i l l e

13

L'HUMIL HEROISME

Dones, anem, que ara ve el dia,
traïem domassos a orejar;
tot ve dient que ara ja sia
l'hora que el cor poruc aotjà.

Siguem encar la dona morta,
la que tot fent l'endregament
va vigilant per si la porta
cedia al pas d'estranya gent.

Totes tenim memòria alara,
-l'avi ho contava en nits d'estiu-
d'alguna feta de suara
on alguna avia nostra viu.

Dna n'hi hagué en la meva branca
que fou heroica amb gest humil:
tingué un missatge dins sa tanca
-Ai, si l'hagués l'enemic vill-

I estant en guerra ben encesa,
presa la vila i el portal,
passava amb tota gentileza
amb el missatge al davantal.

I al bell damunt guarnit havia
una minestra pel marit:
-On va la flor de minyonia?
-A dur el dinar si sou servit.-

Que cadascuna membra ara
de sa nissaga la millor.
Ningú de forces sia avara:
per què i de qui tindriem por?

Tant d'esperar ens ha fet meselles,
ja no tenim rancúnia al cor?
Debades conto coses velles:
totes l'espurna que no mor

al fons de tot tenim servada,
tal com un llum viu i candent.
Cal només una rufacada
per començar un abrondament.

Dues actituds:

La de un senyor que sigui
Cesáreo Sainz de Heredia

La de Menéndez Pelayo

"Así, pues, la bandera nacional y el idioma común y general que aquí son las españolas; las normas y reglas de España y sus leyes, y todo lo que a ella pertenece y honra, debe preferirse y anteponerse a lo particular e íntimo de cada pueblo. Bueno que particularmente, como quien dice para "andar por casa", use cada cual su lengua y su bandera. Pero en público, en actos nacionales, en fiestas y homenajes de la nación, ha de usarse necesariamente y sin excepción la santa bandera nacional y el sin par lenguaje de España.

Hacer honor a la bandera de la Patria, única y grande es hacer honor a las pequeñas porciones della; bien así como el que honra a su padre y a madre se honra a sí mismo y se enaltece.

¿Qué diríamos, por ejemplo, de un maestro que, cobrando sus haberes de la Patria, comiendo della, como los rústicos decimos, y viviendo a su costa, enseñe su dialecto o habla particular en vez de sólo enseñar el español? Malos y traidores son los tales para la madre Patria no los sostiene; mi torpe pensar, siquiere honrado y justo, así los juzga. Los tales obran como aquel que come y bebe a costa de sus padres, y, en vez de honrallos, los desobedece y deshonra.

No me moteje voaró de metafísico, que bien sé que en serio había de tomar vuesa grandeza estos asuntos de la Patria. Y perjuro que, así como yo, mi señor don Quijote, de pensar había que el separatismo huele este a tiro de ballesta. Disfrazado separatismo es, que debe ser condenado. Es como escalón que sirve para ir subiendo y separándose de la madre; pues, como pienso, que cada cual, en actos

"Es la misma lengua arrogante que un día sonó por todos los contornos del Mediterráneo; la que escucharon rendidos el Etna humeante y la gentil sirena del Pausilippo; la que hizo estremecer las ruinas de la sagrada acrópolis ateniense y las fragosidades de la Armenia; la lengua que el Rey Conquistador dejó a Mallorca y a Valencia como anillo nupcial; la lengua en que dictaban sus leyes y escribían sus gestas aquellos gloriosos Príncipes de la Casa de Aragón, cuya Corona, Señora, está posada sobre la frente de Vuestro Hijo amigablemente enlazada con la Corona de Alfonso el Sabio.

"Y por eso, Señora, habéis venido a escuchar amorosamente los acentos de esta lengua ni forastera ni exótica; sino española y limpia de toda tacha de bastardía. Vuestro espíritu generoso y magnánimo comprende que la unidad de los pueblos es unidad orgánica y viva y no puede ser una unidad ficticia, verdaderamente unidad de la muerte; y comprende también que las lenguas signo y distintivo de raza, no se forjan caprichosamente, ni se imponen por fuerza, ni se prohíben ni se mandan por ley, ni se dejan ni se toman a voluntad, puesto que nada hay más inviolable ni más santo en la conciencia humana que el nexus secreto en que viven la palabra y el pensamiento. Ni hay sacrilegio mayor y empeño más inútil que pretender encadenar lo que Dios ha hecho espiritual y libre: la palabra humana resplandor cúbil y borroso, pero resplandor al fin, de la palabra divina...

nacionales, sean como fueren, no
deben usarse más en un idioma.

el efectuar estos u perjudicar
a la nuestra nación, que debe
ser "Una, Grande, Libre".

Y dígate lo mismo de los anun-
cios y rótulos de tiendas y car-
telas. De pensar es que agora
las autoridades de fijo tomarán
cartas en este juego, y con su
buena fe y patriotismo atajarán
el mal.

ve de la 1.ª pàg.

un altre treigis, inhibir-se, tornar-
se escèptic o creure que les coses
s'han de resoldre per un mirall de

un cop el sentit polític. S'ha dit:
no fem política! Heus aquí un error.
Cal fer política, i de la més f in-
na. El que cal és no fer partidisme,
naturalment. Cal fer política
en català, i per als catalans. Po-
lítica hàbil, política de patri o-
tes i d'estadistes, no política de
conspiradors d'oporeta, de nois de
cass bona intoxicats, o de culls de
café. Per a assolir això, cal un
pensament. I ara veurem què es-
proposen, dintre la modestia dels
nostres mitjans actuals: apro-
par la vetlla que les circumstà n-
cies ens imposen per pensar, crear,
rectificar. I en el silenci potser
profitós del moment, en el diàle g
on veu baixa d'uns quants, a n o m
formant el nostre concepte del fu-
tur recobriment, donar festino n i
als pessimistes que a la nostra
terra no ha passat res d'irrepara-
ble, i que això d'ara ni tan so ls
és l'hivern de què parlava Prat de
la Riba: una maltempada i prou.

ve de la darrera pàg.

del Sud-est europeu. Vegem per on els interessos anglo-francesos i els ita-
lians podrien coincidir en algun lloc. A Romania, per exemple, que és garanti-
da pels Aliats.

L'altre aspecte és un cert enrariment, amb prou feines perceptible, en la
situació interior alemanya. A Reichwer, partidària de l'aliança militar amb
la U.R.R.S., és de suposar que no deixa d'experimentar ara una certa temen-
ça davant una expansió del règim soviètic. Qui diu la Reichwer, diu la selec-
ció alemanya, o el que queda de la selecció alemanya després de les depura-
cions hitlerianes.

E x a m .

Un cop redactades les precedents notes, ens assabentem que la
Societat de Nacions ha acordat expulsar Rússia. Això s'emb la
confirmar la tàctica de voler enfrontar Anglaterra amb la U.R.
R.S. No podem sospitar el camí que ara poden prendre les co-
ses, després de l'afirmació de Mr. Chamberlain: "La Gran Brata-
nya ja ajuda materialment Finlàndia".

NOTES INTERNACIONALS

En iniciar en aquest primer número de VETULA, les nostres NOTES INTERNACIONALS ens sembla adient que ens preceda un advertiment als qui les voldran llegir.

Nosaltres, en judicar fets i gestos de l'estranger, pratem amb ètica, amb les nostres reduïdes possibilitats d'informació solvent, seriosa, sense favoritisme imperials, prescindint de amplexos i d'antipaties.

Trobarem, doncs, a les nostres NOTES d'imparcialitat absoluta, per molt que, des d'ell, l'activament cap a les coses, cap altra malvolença, cap altra parcialitat, cap una posició adverse a les nostres personalitats; exposició nostra de la realitat, adhus la més agra, la més refinada, i sempre que no incanzen les forces de les coses que, per la seva política, no es poden dir en un moment d'obediència, per migresa difusió que s'ha.

La guerra segueix. Algú opina, davant la manca de grans fets d'armes, que encara no ha començat. No és ben bé això. Que no diguin, si no, les pèrdues experimentades per les mari nes de guerra bel·ligerants, i per les mercants dels qui lluiten i béhuo dels països neutrals. La Gran Bretanya va imposant, el seu sistema de lluita, basat en l'asfíxia de l'enemic. És, per ara, el bel·ligerant que ha experimentat les majors pèrdues, sense que això signifiqui gran cosa, però, per al poderós imperi anglès.

Tampoc no cal donar una gran importància a l'acord

que sembla que ha sorpres alguna cosa. El Gran Consell Feixista Italià d'afirmar, formalment, almenys, la seva adhesió de l'eix Roma-Berlin. Ni que realment, les així, això no signifiqui una gran alteració de l'actual estat de coses. Però probablement no és així, sinó d'una habilitat verbal que, alhora, que pretén tranquil·litzar els mitjans de Berlin, potser un xic massa inquiet, pretén efectuar també una nova pressió a París i Londres. Cal no oblidar que Itàlia, que comprèn perfectament que no li convé d'intervenir en la lluita, cercarà a obtenir el màxim avantatge amb el clàssic joc italià de camorra, que ell, en el cas, consistent en un habillíssim estira i arropa. No solament ballarà la cançó del triomf davant del vencedor - venç o no relatiu sempre, sigui el que sigui el qui triomfi en aquesta guerra d'empuixament - sinó que el màxim avantatge del Duce assajarà d'obtenir, com deien, els màxims avantatges. Així, malgrat tot, Itàlia no es ven arrossegada, ben a desgrat seu, en aquesta guerra adés començada.

La invasió de Dinamarca aporta una nova complicació a la situació internacional. Probablement no es tracta sinó d'una maniobra del nou Eix aquest, per ara, ben autèntic - Berlin-Moscow - així, es proporciona a la premsa totalitària de tot el món un nou element d'atracció dels altres conflictes i es pretén descongestionar un xic el conflicte que contra l'aliança nazi-soviètica s'havia anat forjant durant les últimes setmanes. Cert que la U.R.S.S. hi té un paper ben palès, però això no preocupa molt poc a Molotov i els seus. Un altre objectiu de la invasió de Dinamarca és obligar Anglaterra i França a enenistarse amb el Duce, però això, amb un joc perillós, tanmateix, per al qui el joga.

El conflicte de l'Atlàntic, que és internacional, no gens negligible, però el Gran Consell Feixista, com el cos de l'eix, no pot deixar de preocupar-se de la situació de l'eix Roma-Berlin, la assegurant que el conflicte o germanica en certa manera